Županijsko izvješće: Dubrovačko-neretvanska županija

Godina provedbe: 2023

Broj održanih sastanaka: 4
Broj usvojenih programa: 15

Provedeni programi
Studentsko savjetovalište, Savjetovalište za mlade, Savjetovalište za probleme uzrokovane alkoholom, Škola nepušenja, Mirno rješavanje sukoba, Živjeti zdravo, Alkohol, ne hvala!, Istina i laž o alkoholu, Utjecaj psihoaktivnih tvari na razvoj djece, Radionice prevencije ovisnosti o duhanu i duhanskim proizvodima, Trening životnih vještina, Trening životnih vještina za adolescente, Mentalno zdravlje djece s naglaskom na ovisnosti, Roditeljski utjecaj na nastanak ovisnosti“, „Kako postati i ostati mentalno zdrav“; „ Zdrav razvoj mladih“ - Preventivne aktivnosti -Upravnog odjela za zdravstvo obitelj i branitelje Dubrovačko-neretvanske županije

Provedene ostale aktivnosti
Radionice prevencije kockanja, Nasilje u mladenačkim vezama, Utjecaj elektroničkih medija na razvoj i zdravlje djece, Utjecaj prekomjerne izloženosti elektronskim medijima na rani razvoj djece, „Prozor u svijet mozga“, „Očuvanje mentalnog zdravlja u trećoj dobi“, „Zadovoljno kroz život i uz hendikep“, Grupa psihološke pomoći i podrške roditeljima djece s teškoćama u razvoju, Škola roditeljstva, Emocionalno opismenjavanje djece, Mediji i mentalno zdravlje te obilježavanje važnijih datuma tematski vezanih uz djelokrug rada i aktivnosti Odjela za mentalno zdravlje.

Usvojeni dokumenti
Izvješće Odjela za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko - neretvanske županije

Problemi u radu
Nedovoljna umreženost te disperzija različitih programa s nepoznatim evaluacijskim ishodima;

Oblici suradnje i slično
Suradnja je zastupljena.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Unaprijediti koordinaciju i suradnju među mjerodavnim tijelima i institucijama na županijskoj i lokalnoj razini, osigurati provedbu programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i drugih sredstava ovisnosti na županijskoj razini, te osigurati integrirani pristup ovoj problematici, a u svrhu učinkovite i kontinuirane provedbe svih mjera iz Nacionalne strategije i županijskog Akcijskog plana za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.
Poticati sustavnu i učinkovitiju provedbu preventivnih programa za djecu i mlade s naglaskom na razvijanje osobnih, socijalnih i drugih životnih vještina i promicanje zdravih stilova života, provoditi medijske i druge edukativno – promotivne akcije.
Osnažiti ulogu obitelji u prevenciji svih oblika ovisnosti, razviti osjećaj pripadnosti i odgovornosti njenih članova u stvaranju kvalitetnih odnosa unutar obitelji.
Zaštititi zdravu populaciju djece i mladih, prepoznati i što ranije otkriti učenike s rizičnim ponašanjem, pružiti stručnu pomoć učenicima s rizičnim ponašanjem.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 28.181,00 EUR-a
Iz proračuna gradova: /

Sveukupno: 28.181,00 EUR-a

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Socijalne ustanove: Hrvatski zavod za socijalni rad - Područni ured Dubrovnik, - Područni ured Metković, -Područni ured Ploče, Područni ured Korčula, Obiteljski centar – Područna služba Dubrovačko-neretvanska;
Zdravstvene ustanove: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije;
Nevladine organizacije: Nevladine organizacije: Nevladine organizacije: KLA Dubrovnik, Zajednica Pape Ivana XXIII, Zlatni zmaj, Obiteljsko savjetovalište Dubrovačke biskupije;

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 174
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 167
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 3
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 7
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 2

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 232 ZA OPIJATE I 242 UKUPNO

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije
Bivši CZSS i Odjel za mentalno zdravlje ZJZDNŽ su surađivali u sklopu izrečenih mjera PBIN (pojačane brige i nadzora) i mjere Stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djeci, bilo da je riječ o roditeljima koji se liječe od ovisnosti o opojnim drogama, bilo o maloljetnicima s evidentiranim poremećajima u ponašanju. Također je provođena mjera Upozorenja (pismena ili usmena) po preporuci djelatnika Centra - obiteljsko pravne zaštite. U sklopu te suradnje djelatnici Odjela pružali su tijekom cijele godine usluge savjetovanja korisnicima CZSS-a kojima je bila potrebna stručna pomoć i podrška zbog poremećaja u obiteljskim odnosima ili procesa razvoda braka.
Suradnja sa DO i ostalim sudovima temeljila se na provođenju sigurnosne mjere obaveznog liječenja osuđenika i nadzora nad provođenjem uvjetnog otpusta uz permanentnu suradnju s Probacijskim uredom u Dubrovniku.
Tijekom 2023. g. djelatnici Odjela za mentalno zdravlje napisali su ukupno 32 izvješća navedenim ustanovama na području županije.
Od NVO surađivali su s Udrugom za mlade Maro i Baro. Udruga vodi Savjetovalište za mlade.
Savjetovalište radi 4 sata tjedno, otvoreno je za sve mlade, a vodi ga prof. psihologije. Učenike koji pokazuju rizična ponašanja poput konzumiranja sredstava ovisnosti ili ponašajnih ovisnosti, upućuje se u Odjel za mentalno zdravlje. Savjetovalište ujedno prema potrebi pruža i psihološku podršku/superviziju svim volonterima koji su okupljeni u Centru za mlade. Sastanci su se održavali jednom mjesečno u trajanju od 2 sata. Vodili su ih voditelj savjetovališta udruge i djelatnik Odjela za mentalno zdravlje.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu
U 2022. godini zbog zlouporabe droga liječena je ukupno 171 osoba. Zbog opijatske ovisnosti 166, a 5 osoba zbog konzumiranja neopijata. Od ukupnog broja liječenih osoba, novoliječeni čine udio od 2,9% (pet osoba).
U 2023. godini, u odnosu na prethodnu godinu, su tri registrirana opijatska ovisnika više. Od ukupnog broja liječenih osoba, novoliječeni čine udio 2,8% (pet osoba).
Ovisnost o opijatima zahtijeva dugotrajni tretman i skrb, zadržavanje opijatskih ovisnika u sustavu zdravstva ukazuje da je liječenje djelotvorno i da heroinski ovisnici nisu prepušteni ulici i kriminalnom miljeu.
U 2023. godini u Odjelu se liječilo 11 osoba s poremećajima navika i nagona, patoloških kockara, a u 2022. njih 8 potražilo je pomoć zbog problema s kockanjem.

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Tijekom 2023. godine nastavljen je rad Studentskog savjetovališta u koje se javilo 8 studenata.
U sklopu provedbe aktivnosti zaštite mentalnog zdravlja odrasle populacije u Domu za starije i teško bolesne odrasle osobe Majka Marija Petković u Blatu te u Domu za starije osobe Vela Luka i Domu za starije osobe Korčula održano je šest radionica na temu "Očuvanje mentalnog zdravlja u trećoj dobi". Sudjelovalo je 98 korisnika i osoblja. U Domu za starije i nemoćne osobe Konavle i Domu za starije i nemoćne osobe Domus Christi održane su tri radionice na kojima na kojima je sudjelovalo 126 korisnika domova.

U novom ciklusu Škole nepušenja program odvikavanja je prošlo 5 osoba.
U prošloj godini održan je novi ciklus Škole roditeljstva na kojoj je sudjelovalo 20 roditelja. Škola je zamišljena kao program podrške roditeljima i kroz ciklus od 6 radionica pruža roditeljima smjernice kako se nositi s izazovima roditeljstva i kako što uspješnije prevladati poteškoće vezane za odgoj djece. Obrađene su slijedeće teme: Psihološki razvoj djeteta, Kako učinkovito komunicirati s djetetom, Što sve unosimo u roditeljstvo (uvjerenja i vrijednosti), Kako postaviti granice u odgoju, Razvoj samopoštovanja djeteta i pozitivne slike o sebi ,te Kad je potrebno mijenjati sebe, a ne dijete.
U suradnji s Udrugom Dva skalina koja se bavi djecom s teškoćama u razvoju organizirana je grupa psihološke pomoći i podrške roditeljima. Održalo se 9 susreta na kojima je sudjelovalo 14 roditelja. Cilj je pružiti pomoć i podršku roditeljima u smislu osnaživanja roditeljskih kompetencija i jačanja nošenja sa specifičnim vrstama stresa koji je svakodnevna pojava u obiteljima djece sa teškoćama u razvoju.
Djelatnica Odjela za mentalno zdravlje na Korčuli održala je 13 radionica s učenicima prvog razreda OŠ Blato i OŠ Korčula na temu „Mirno rješavanje sukoba“. Cilj radionica bio je osvijestiti djecu o međusobnim različitostima i sličnostima, podučiti ih da preispitaju vlastitu ulogu u sukobu te im pomoći pri razvijanju tolerancije i međusobnog razumijevanja. Na radionicama je sudjelovalo ukupno 126 djece.
Djelatnice Odjela za mentalno zdravlje nastavile su s programom Emocionalnog opismenjavanja djece za učenike 5. i 6. razreda OŠ Blato i OŠ Antuna Masle Orašac. Održano je 13 radionica na kojima su sudjelovala ukupno 74 učenika. Cilj radionica je naučiti opažati promjene u intenzitetima vlastitog raspoloženja i emocija, razumjeti da svatko ima pravo na svoje osjećaje, dijeliti i komunicirati svoje misli i osjećaje s vršnjacima, roditeljima, na koji način izabrati primjerene emocionalno/ponašajne odgovore u razrješavanju socijalnih teškoća i konflikata te kako graditi odnose s drugima.
U Pomorskoj i tehničkoj školi Dubrovnik s učenicima 1. razreda održana je radionica s temom „Nasilje u mladenačkim vezama“. Cilj radionice je educirati učenike o nasilju i vrstama nasilja s naglaskom na nasilje u mladenačkim vezama što najčešće ostaje neprepoznato. Na tri radionici je sudjelovalo 14 učenika.
U sklopu projekta Živjeti zdravo djelatnice Odjela zajedno s liječnicom školske medicine održale su u Dubrovniku trodnevnu edukaciju Programa PoMoZi Da, na kojoj su sudjelovala 22 nastavnika i profesora te stručna suradnika. Cilj je bio prenijeti djelatnicima škola znanja i vještine koje pruža ovaj program. Program se pokazao iznimno važnim svim odraslima koji rade s djecom i mladima jer navedena znanja olakšavaju prepoznavanje problema mentalnog zdravlja, a usvajanje vještine psihološke prve pomoći može olakšati pristupanje i pružanje potrebne podrške učeniku s problemom te potaknuti na traženje stručne pomoći. Program se temelji na primjerima dobre prakse u svijetu i primjerima Svjetske zdravstvene organizacije te na rezultatima istraživanja zdravstvene pismenosti odgojno – obrazovnih djelatnika u području mentalnog zdravlja djece i mladih provedenoga 2017. godine. Programom su obuhvaćeni depresivno-anksiozni problemi kod djece i mladih te s njima povezani problemi samoozljeđivanja, razmišljanja o samoubojstvu, zlouporabe alkohola, gubitka i tugovanja.
Na području prevencije pijenja alkohola među mladima na Korčuli djelatnica je održala 15 radionica s učenicima 7. i 8. razreda osnovnih škola u Korčuli, Blatu, Smokvici i Žrnovu pod nazivom „Alkohol, ne hvala!“ i „Istina i laž o alkoholu“. Sudjelovalo je 145 učenika sedmih razreda i 163 učenik osmih razreda, a cilj radionica je upoznavanje učenika sa štetnim utjecajem alkohola na mozak u razvoju.

U Obrtničkoj školi u Dubrovniku djelatnica Odjela održala je dvije radionice za učenike prvih razreda na temu kockanja. Na radionicama je sudjelovalo 47 učenika.
U sklopu prevencije ovisnosti o duhanu i duhanskim proizvodima, djelatnica Odjela s otoka Korčule održala je 11 radionica s učenicima šestog razreda u OŠ Blato i OŠ Korčula i OŠ Vela Luka. Na radionicama su sudjelovala 163

učenika.
U Medicinskoj školi djelatnica Odjela održala je predavanje Učiteljskom vijeću na temu „Mentalno zdravlje adolescenata“ s ciljem prepoznavanja mogućih poteškoća mentalnog zdravlja te većem razumijevanju istih poteškoća. Sudjelovalo je 18 članova Vijeća.
Obzirom na sve češće korištenje elektroničkih medija u ranoj dobi, liječnica školske medicine i djelatnica Odjela za mentalno zdravlje održale su predavanja u osnovnim školama u Metkoviću, Pločama i Vela Luci na temu „Utjecaj elektroničkih medija na razvoj i zdravlje djece“. Na predavanjima je sudjelovalo 70 učenika. U OŠ Gruda održana su predavanja za učenike 5. i 6. razreda te za njihove roditelje o negativnom utjecaju medija. Na predavanjima su sudjelovala 84 učenika te 91 roditelj.
Liječnica školske medicine održala je 7 predavanja „Utjecaj prekomjerne izloženosti elektronskim medijima na rani razvoj i zdravlje djece“ odgajateljima dječjih vrtića u županiji i to dječjih vrtića Slano, Opuzen, Ston, Orebić, Korčula, Ploče i Vela Luka. Sudjelovalo je 160 roditelja i odgajatelja. Također su održana ista predavanja u OŠ Marina Držića, OŠ Lapad, OŠ Mihovila Pavlinovića, OŠ Vladimira Nazora te OŠ Stjepana Radića. Sudjelovala su 203 učitelja i roditelja.
Obzirom na nedostatak stručnih suradnika na otoku Mljetu, djelatnice Odjela su održale 4 predavanja za učenike od 1. do 8. razreda na teme utjecaja elektroničkih medija na mozak, utjecaja psihoaktivnih tvari na razvoj djece te vršnjačko nasilje. Učenike mlađih uzrasta educiralo se o radu mozga i aktivnostima kojima doprinosimo mentalnom zdravlju. Sudjelovalo je 47 učenika.
Trening životnih vještina je univerzalni preventivni program namijenjen prevenciji rizičnih ponašanja (pušenje, konzumacija alkohola, zlouporaba droga). Provodi se u školskom okruženju, a namijenjen je ukupnoj populaciji učenika od 3. do 7. razreda. Radi se o programu nove generacije temeljenom na znanosti čiji je cilj umanjiti rizične te ojačati zaštitne čimbenike u razvoju rizičnih ponašanja i nepovoljnih razvojnih ishoda. Zbog njegove dokazane učinkovitosti te činjenice da je uz nove bihevioralne ovisnosti konzumiranje sredstava ovisnosti ponovo u uzlaznoj liniji, a sve su izraženije posljedice pandemije COVID-19 na mentalno zdravlje djece i mladih, pokrenuta je implementacija ovog programa u osnovne škole na području Dubrovačko-neretvanske županije.
Liječnica školske medicine u Dubrovniku i Metkoviću održala je tri edukativne radionice i superviziju za učitelje učenika 6. razreda pod nazivom „Trening životnih vještina za adolescente“. Sudjelovala su 74 nastavnika.
Povodom obilježavanja 22. Tjedna mozga od 13. ožujka do 17. ožujka 2023. djelatnice Službe za promicanje zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije održale su radionice s djecom predškolskog uzrasta u dječjim vrtićima Pčelica, Zaton, Župa Dubrovačka, Korčula, Blato i Vela Luka, Metković i Opuzen. Na radionicama u predškolskim skupinama sudjelovalo je 614 djece. Upoznati su s funkcijama mozga kroz slikovite primjere iz svakodnevnih aktivnosti, te ih poučili na koji način mogu očuvati mozak. Na edukativnom modelu mozga mogli su vidjeti kako mozak ustvari izgleda. Poučeni su kratkim i zanimljivim vježbama za poboljšanje koncentracije, pamćenja i koordinacije tijela i uma. Na radionicama je sudjelovalo 19 odgajateljica.
Radionice su bile organizirane i za učenike prvih razreda Osnovne škola Cavtat, Područnih škola Čilipi, Močići i Komaji, Osnovne škole Ivana Gundulića , Osnovne škole Montovjerna, Osnovne škole Blato, Osnovne škole Vela Luka i Osnovne škole Korčula. Na radionicama je sudjelovalo ukupno 335 učenika. Kroz radionicu "Prozor u svijet mozga" djeca su informirana o tome gdje se mozak nalazi, od kojih dijelova se sastoji te koje su njegove funkcije. Naučili su kako sačuvati i poboljšati funkcioniranje mozga s naglaskom na zdravu prehranu, fizičke aktivnosti, dovoljno sna te izbjegavanje elektronskih uređaja.
U Mjesecu borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti djelatnice Odjela održale su predavanje za roditelje na temu mentalnog zdravlja djece s naglaskom na ovisnosti. Na roditeljskim sastancima sudjelovalo je 269 roditelja, a održali su se u Obrtničkoj školi Dubrovnik, Srednjoj školi Korčula, Srednjoj školi Blato, Srednjoj školi Vela Luka, Učeničkom domu Paola di Rossa, Mješovitom đačkom domu u Dubrovniku. Na istu temu, ali s učenicima Medicinske škole te korisnicama Đačkog doma Paula di Rosa i Mješovitog đačkog doma Dubrovnik, održano je 11 radionica na kojima je sudjelovala ukupno 191 korisnica.
Povodom Svjetskog dana mentalnog zdravlja koji se obilježava 10. listopada Voditeljica Odjela sudjelovala je na okruglom stolu pod nazivom: „Mediji i mentalno zdravlje“. Na okruglom stolu sudjelovali su i predstavnici dječjih vrtića, škola i medija. Nazočilo je 120 osoba.
Upravni odjel za zdravstvo, obitelj i branitelje Dubrovačko-neretvanske županije, organizirao je predavanje pod

nazivom „Zdrav razvoj mladih“ namijenjen adolescentima, učenicima viših razreda osnovne škole i učenicima srednjih škola, njihove roditelje i zainteresiranu opću javnost. Predavanje je održala izv.prof.dr.sc. Katarina Dodig Ćurković, dr.med. specijalistica psihijatrije, subspecijalistica dječje i adolescentne psihijatrije i subspecijalistica forenzičke psihijatrije kojim je ukazano na štetne posljedice konzumiranja opojnih sredstava, uništavanje osobe do čega dovode, potrebu bolje informiranosti i moguće prevencije.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: 25.881,00 EUR-a
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 72
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 743
Broj zapljena: 831

Vrste zaplijenjenih droga
marihuana: 79,762 kg
heroin: 22,052 kg
kokain: 19,789 kg
amfetamin: 4,094 kg
tablete: 5.888 kom